

Ενότητα 1^η Η Ελένη και η καταστροφή της Τροίας

Εἰ ἐν Ἰλίῳ Ἑλένη ἦν,
ἀπέδοντο ἄν αὐτὴν τοῖς Ἑλλησιν οἱ
Τρῶες,
ἐκόντος γε ἢ ἄκοντος Ἀλεξάνδρου.

Οὐ γάρ δὴ οὕτω γε φρενοβλαβῆς ἦν
Πρίαμος
οὐδὲ οἱ ἄλλοι Τρῶες,
ὥστε τοῖς σφετέροις σώμασι καὶ τοῖς
τέκνοις καὶ τῇ πόλει κινδυνεύειν
ἐβούλοντο,
ὅπως Ἀλέξανδρος Ἑλένη συνοικῆ.

Εἰ δέ τοι καὶ ἐν τοῖς πρώτοις χρόνοις
ταῦτα ἐγίνωσκον,
ἐπεὶ πολλοὶ μὲν τῶν ἄλλων Τρῶων,
μάλιστα δὲ οἱ αὐτοῦ υἱεῖς,
ἀπώλλυντο,
ὅποτε συμμίσγοιεν τοῖς Ἑλλησιν,

Πρίαμος, εἰ καὶ αὐτὸς Ἑλένη συνώκει,

ἀπέδωκεν ἄν αὐτὴν Μενελάῳ,
ἵνα αὐτὸς καὶ οἱ ὑπήκοοι αὐτοῦ
ἀπαλλαγείεν τῶν παρόντων κακῶν.
Ἄλλ' οὐ γάρ εἶχον Ἑλένην ἀποδοῦναι

οὐδὲ λέγουσιν αὐτοῖς τὴν ἀλήθειαν
ἐπίστευον οἱ Ἑλληνες,
ὥς μὲν ἐγὼ γνώμην ἀποφαίνομαι,
τοῦ δαιμονίου παρασκευάζοντος
ὅπως πανωλεθρία ἀπολόμενοι
καταφανές τοῦτο τοῖς ἀνθρώποις
ποιήσωσι,
ὥς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων
μεγάλοι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι παρά τῶν
θεῶν.

Ἄν ἡ Ελένη βρισκόταν στην Τροία,
οἱ Τρῶες θα τὴν ἔδιναν στους Ἑλληνες,

με τὴ θέληση ἢ χωρὶς τὴ θέληση τοῦ
Ἀλέξανδρου.

Γιατί βέβαια δὲν ἦταν τόσο παράφρονας ὁ
Πρίαμος
οὔτε οἱ ἄλλοι Τρῶες,
ὥστε νὰ βάζουν σὲ κίνδυνο τὴ ζωὴ τὴ δική
τους καὶ τῶν παιδιῶν τους καὶ τῆς πόλης
τους,

για νὰ ζεῖ ὁ Ἀλέξανδρος μαζί με τὴν
Ἑλένη.

Κι ἂν βέβαια καὶ στὰ πρώτα χρόνια εἶχαν
αὐτὴ τὴ γνώμη,

ὅταν πολλοὶ ἄλλοι Τρῶες
καὶ μάλιστα καὶ τὰ παιδιὰ του,
σκοτώνονταν

ὅσες φορές συγκρούονταν με τοὺς
Ἑλληνες,

ὁ Πρίαμος, ἀκόμη κι ἂν συγκατοικοῦσε ὁ
ἴδιος με τὴν Ἑλένη,

θα τὴν ἐπέστρεφε στο Μενέλαο,

για νὰ ἀπαλλαγούν ὁ ἴδιος καὶ οἱ ὑπήκοοί
του ἀπὸ τὶς συμφορὲς τῆς ἐποχῆς τους.

Ἀλλὰ δὲν εἶχαν τὴν Ἑλένη, για νὰ τὴν
ἐπιστρέψουν

οὔτε τοὺς πίστευαν οἱ Ἑλληνες, παρόλο
που αὐτοὶ ἔλεγαν τὴν ἀλήθεια,

ὅπως ἐγὼ πιστεύω,

ἐπειδὴ ὁ θεὸς μηχανευόταν

με τὴν ολοκληρωτικὴ τους καταστροφὴ
νὰ κάνουν ολοφάνερο στους ἀνθρώπους
αὐτὸ

ὅτι δηλαδὴ για τὶς μεγάλες ἀδικίες
μεγάλες εἶναι καὶ οἱ τιμωρίες ἀπὸ τοὺς
θεοὺς.

Ἡρόδοτος, Ἱστορίη 2.120 (διασκευή)

Απαντήσεις στις ερωτήσεις κατανόησης του σχολικού βιβλίου

1. Πώς τεκμηριώνει ο Ηρόδοτος την άποψη ότι η Ελένη δε βρισκόταν στην Τροία;

Ο Ηρόδοτος ελέγχει την πληροφορία που πήρε από τους Αιγύπτιους ιερείς ότι η Ελένη ήταν στην Αίγυπτο και την αποδέχεται. Ο Πρίαμος, ο βασιλιάς της Τροίας αλλά και οι άλλοι Τρώες δε θα δέχονταν να κινδυνεύσει η χώρα και ο λαός για να ικανοποιήσει την επιθυμία του γιου του. Αν την είχε ο Πρίαμος θα την επέστρεφε προκειμένου να γλιτώσουν τις συμφορές οι Τρώες.

2. Πού αποδίδει ο Ηρόδοτος την αδυναμία των Τρώων να πείσουν τους Έλληνες ότι η Ελένη δε βρισκόταν στα χέρια τους;

Ο Ηρόδοτος αποδίδει την αδυναμία των Τρώων να πείσουν τους Έλληνες ότι δεν είχαν την Ελένη στη θεϊκή βούληση. Ήταν θέλημα θεού να καταστραφεί η Τροία για να καταλάβουν οι άνθρωποι ότι μεγάλες αδικίες επιφέρουν μεγάλες τιμωρίες από τους θεούς. Οι θεοί θέλησαν να τιμωρήσουν τους Τρώες για την αχαριστία που έδειξε ο Πάρης προς το Μενέλαο που τον φιλοξένησε.

3. Με ποιο κίνητρο παρεμβαίνει το θεϊόν στη διαμάχη Ελλήνων και Τρώων σύμφωνα με τον Ηρόδοτο;

Το θεϊό παρεμβαίνει στη διαμάχη Ελλήνων και Τρώων για να τιμωρήσει την αγνωμοσύνη του Πάρη προς το Μενέλαο. Ο θεός έκρινε ότι έπρεπε να καταστραφεί η Τροία. Το μέσο που χρησιμοποίησαν ήταν η δυσπιστία των Ελλήνων στις διαβεβαιώσεις των Τρώων ότι η Ελένη δε βρισκόταν στην Τροία. Έτσι, ο πόλεμος θα ήταν αναπόφευκτος.

4. Να αναζητήσετε στην Οδύσσεια περιπτώσεις τιμωρίας θνητών από θεούς. Διακρίνετε διαφορές μεταξύ Ομήρου και Ηροδότου στον τρόπο παρέμβασης του θείου;

Στον Όμηρο οι θεοί παρουσιάζονται με ανθρώπινη μορφή και είτε βοηθούν και προστατεύουν είτε μισούν και τιμωρούν. Η συμπεριφορά τους μοιάζει απόλυτα με εκείνη των ανθρώπων. Παραδείγματα υπάρχουν: η Αθηνά βοηθάει τον Οδυσσέα αλλά εχθρεύεται τον Έκτορα. Η Ήρα ενισχύει τους Αχαιοούς και καταδιώκει τους Τρώες. Αντίθετα η Αφροδίτη, ο Απόλλωνας και ο Ποσειδώνας παίρνουν το μέρος των Τρώων. Στον Ηρόδοτο υπάρχει ένα σταθερό σχήμα θεϊκής συμπεριφοράς και ανθρώπινης μοίρας. Αν ο θνητός ξεπεράσει τα όρια, προκαλεί το θεϊόν, το οποίο επιφέρει την τιμωρία του θνητού.

5. Πώς αντιμετωπίζονται τα ανθρώπινα σφάλματα από τον Θεό σύμφωνα με τη διδασκαλία του Χριστού;

Σύμφωνα με τη χριστιανική διδασκαλία κανείς άνθρωπος δεν είναι αναμάρτητος, παρά μόνο ο Θεός. Όμως ο Θεός, όπως λέει στην Καινή Διαθήκη ο Ιησούς Χριστός, είναι γεμάτος αγάπη, γι' αυτό και δέχεται όλους τους αμαρτωλούς ανθρώπους κοντά του και τους συγχωρεί, όταν με ειλικρίνεια μετανοούν και ζητούν το έλεός του.